

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

**НАУКОВИЙ ВІСНИК
ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Серія:
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ
Випуск 9-1
Частина 3

Херсон
2014

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович, доктор економічних наук, професор (декан факультету економіки і менеджменту, професор кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).

Заступник головного редактора:

Соловійова Ніна Ігорівна, доктор економічних наук (професор кафедри менеджменту і адміністрування Херсонського державного університету).

Відповідальний секретар:

Станкевич Юлія Юріївна, кандидат економічних наук (доцент кафедри економічної теорії Херсонського державного університету).

Члени редакційної колегії:

Мохненко Андрій Сергійович, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Херсонського державного університету).

Мармуль Лариса Олександрівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри економіки підприємства Державного університету телекомунікацій).

Стратонов Василь Миколайович, доктор юридичних наук, професор (декан юридичного факультету Херсонського державного університету).

Іртищева Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри міжнародної економіки та економічної теорії Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського).

Сарапіна Ольга Андріївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри обліку та аудиту Херсонського національного технічного університету).

Хрущ Ніла Анатоліївна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри фінансів та банківської справи Хмельницького національного університету).

Князева Олена Альбертівна, доктор економічних наук, професор (професор кафедри економіки підприємства та корпоративного управління Одеської національної академії зв'язку імені О.С. Попова).

Скидан Олег Васильович, доктор економічних наук, доцент (проректор з наукової роботи та інноваційного розвитку Житомирського національного агроекологічного університету).

Лозова Тамара Іллівна, доктор економічних наук, професор (завідувач кафедри бухгалтерського обліку Бориспільського інституту муніципального менеджменту Міжрегіональної академії управління персоналом).

Грегори Гарднер, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.

Едвін Португал, Ph.D, професор економіки Державного університету штату Нью-Йорк у Потсдамі, США.

Римантас Сташис, Ph.D, професор економіки, завідувач кафедри менеджменту Клайпедського університету, Литва.

Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»

включено до переліку наукових фахових видань України з економіки
на підставі Наказу МОН України від 14 лютого 2014 року № 153

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet

Херсонським державним університетом
на підставі Протоколу № 5 від 22.12.2014 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 19747-9547Р,
видане Державною реєстраційною службою України 15.03.2013 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Шibaєва Н.В. НОРМАТИВНИЙ АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	9
---	---

СЕКЦІЯ 2

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Безверха І.А. СУЧАСНА КОМЕРЦІЙНА ДИПЛОМАТІЯ КИТАЮ: ОСНОВНІ МЕТОДИ ТА ВІДМІННІ РИСИ.....	14
Бунтов І.Ю. ПРІОРИТЕТ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ І ТРАНСПОРТНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС В РАМКАХ СТРАТЕГІЇ ЄВРОПА 2020....	18
Вовчанська О.М. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ПОСЛУГ В СТРУКТУРІ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	22
Гуслев А.П. ТУРИСТИЧНА ІНДУСТРІЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ (ДОКРИЗОВИЙ АНАЛІЗ).....	29
Доровський О.В. СВІТОВИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ РИНОК: СТРУКТУРА, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, ТОЧКИ ЗРОСТАННЯ.....	34
Стадник О.І. СВІТОВІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЇ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	39
Стрельник С.О. ТЕРИТОРІАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У МЕЖАХ КООПЕРАЦІЇ РЕГІОНІВ ЄС.....	42
Султанова Д.А. СВІТОВІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИНЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ СТОСОВНО ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ВИРОБНИЦТВА ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	47
Хассуна Б. ВЛИЯНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ПОДДЕРЖКИ МИРОВОГО СООБЩЕСТВА НА РАЗВИТИЕ ПАЛЕСТИНЫ.....	52

СЕКЦІЯ 3

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Драчук Ю.З., Снітко Є.О., Папіж Ю.С. ТЕХНОЛОГІЧНІ ПАРКИ ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	58
--	----

СЕКЦІЯ 4

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Аль-Оста Салім Абдуль-Азіз СУБ'ЄКТНО-ІЄРАРХІЧНИЙ ПІДХІД ДО ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	63
Бабенко М.К. ГАРМОНІЗАЦІЯ ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗНАНЬ ПРАЦІВНИКІВ З ФУНКЦІЯМИ РЕГУЛЯРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА.....	67
Волошко Н.О. УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....	72
Герелиця Н.Є. ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ СПЕЦИФІЧНИМИ СКЛАДСЬКИМИ ОБ'ЄКТАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	76
Говорушко Т.А., Дуда В.П. ОБГРУНТУВАННЯ ПРОЕКТУ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	80
Гринів Н.Т., Кокошко Т.В., Гльоза Б.Ю. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗА РАХУНОК ІНСТРУМЕНТІВ ВНУТРІШНЬОГО МАРКЕТИНГУ.....	84

Сокур М.І., Гриценко Д.С., Соколенко А.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ КОЛЕКТИВУ ПІДПРИЄМСТВА.....	87
Гросул В.А., Афанасьєва М.В. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	92
Дем'яненко Т.І. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	96
Папіж Ю.С. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	100
Фещур Р.В., Яворська Н.Р. ДВОВИМІРНА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	104
Цюлковська С.І. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОВІЗНЕСУ.....	108
Буряк П.Ю., Чалапко (Калник) Л.Д. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	112
Чернецька О.В. МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	115
Чеховська М.М. ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНИЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ.....	119
СЕКЦІЯ 5	
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ	
І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Бачо Р.Й. ТЕОРІЯ ПОТЕНЦІАЛІВ В СУЧАСНОМУ УПРАВЛІННІ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ГАЛУЗЗЮ РЕГІОНУ.....	123
Бондаренко В.М. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБКИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНОЮ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ РЕГІОНУ.....	127
Браташ М.А. ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ВІДТВОРЕННЯМ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ В УКРАЇНІ.....	131
Бурлуцька С.В. НЕПРЯМА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ РЕНТИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	135
Васильконова Е.О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ.....	139
Голод А.П. СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ: СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ.....	144
Сідуняк О.В. ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	148
Сочка К.А. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.....	152
Тарасенко А.В. ОПТОВИЙ РИНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ У СИСТЕМІ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АПК.....	157
Щербан М.Д. ФАКТОРИ, ЩО ГАЛЬМУЮТЬ РОЗВИТОК КРЕДИТНОЇ КООПЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ НА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ.....	161

СЕКЦІЯ 6 ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Андрєєва Н.М. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНКИ ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ЯКОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ТА ПЕРЕВАНТАЖУВАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ОБ'ЄКТІВ ПОРТОВО-ПРОМИСЛОВИХ ЗОН.....	165
--	-----

СЕКЦІЯ 7 ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Бондаревська К.В., Абросімова В.П. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	171
Хмеленко І.В. РЕГУЛЮВАННЯ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПЕРІОД ВСТУПУ ДО ЄС.....	175
Чижова Н.Є. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВОЇ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ.....	179

СЕКЦІЯ 8 ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Ареф'єва О.В., Кузенко О.Л. СКЛАДОВІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЗА РІВНЯМИ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН.....	184
Гайдукович Д.С. МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ПРИ МІЖБАНКІВСЬКОМУ КРЕДИТУВАННІ.....	187
Сюркало Б.І. НОВІТНЯ МЕТОДОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ.....	191

СЕКЦІЯ 9 БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Бенько І.Д. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄДНАНЬ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНИХ БУДИНКІВ (ОСББ).....	195
Бруханський Р.Ф. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЗАГАЛЬНА МОДЕЛЬ.....	199
Ганусич В.О. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ У СВІТЛІ ВВЕДЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ.....	204
Тредіт В.Є. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ПДВ У СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗА СПЕЦІАЛЬНИМ РЕЖИМОМ ОПОДАТКУВАННЯ.....	208
Хорунжак Н.М. МОДЕЛЬ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ НА НАДАННЯ ПОСЛУГ.....	213

СЕКЦІЯ 10 СТАТИСТИКА

Берідзе Т.М. ФОРМУВАННЯ МОНІТОРИНГУ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СКЛАДОВОЇ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	218
---	-----

СЕКЦІЯ 11 МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Гальчинський Л.Ю., Луговець В.В. МОДЕЛЮВАННЯ СЦЕНАРІЇВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ.....	222
---	-----

CONTENTS

SECTION 1

ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Shybaeva N.V. REGULATORY ANALYSIS OF REGULATORY POLICY.....	9
---	---

SECTION 2

WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Bezverkha I.A. MODERN COMMERCIAL DIPLOMACY OF CHINA: MAJOR TOOLS AND FEATURES.....	14
Buntov I.Yu. PRIORITY USE OF ALTERNATIVE SOURCES OF ENERGY IN THE IMPLEMENTATION OF ENERGY AND TRANSPORT POLICY OF THE EU IN THE FRAMEWORK OF THE STRATEGY EUROPE 2020.....	18
Vovchanska O.M. THE FEATURES OF FUNCTIONING AND DEVELOPMENT OF WORLD MARKET OF SERVICES WITHIN THE STRUCTURE OF MODERN ECONOMY.....	22
Guslev A.P. UKRAINIAN TOURISM INDUSTRY IN THE MODERN INTEGRATION PROCESS (PRE-CRISIS ANALYSIS).....	29
Dorovsky O.V. WORLD PHARMACEUTICAL MARKET: STRUCTURE, DEVELOPMENT TRENDS, GROWTH POINTS	34
Stadnyk O.I. GLOBAL ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY PROTECTION STRATEGY.....	39
Strelnyk S.O. TERRITORIAL COOPERATION WITHIN THE EU REGIONS.....	42
Sultanova D.A. BACKGROUND OF NATIONAL WORLD EXPANSION STRATEGIES FOR GOVERNMENT PROGRAMS DEVELOPMENT OF DOMESTIC LIGHT INDUSTRY UKRAINE.....	47
Hassouna B. INFLUENCE OF INNOVATION SUPPORT OF INTERNATIONAL COMMUNITY ON DEVELOPMENT OF PALESTINE.....	52

SECTION 3

ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

Drachuk Yu.Z., Snitko E.A, Papizh Yu.S. TECHNOLOGY PARKS AS A MEANS OF EFFICIENCY INNOVATIVE DEVELOPMENT.....	58
---	----

SECTION 4

ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

Al-Osta Salim Abdul-Aziz. SUBJECT-HIERARCHICAL APPROACH TO EXPORT ACTIVITY OF ECONOMIC ENTITIES.....	63
Babenko M.K. HARMONISATION FUNCTION OF KNOWLEDGE MANAGEMENT WORKERS WITH THE FUNCTIONS OF REGULAR MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE.....	67
Voloshko N.O. EQUITY MANAGEMENT: THEORETICAL ASPECTS.....	72
Gerelytsya N.E. LOGISTICS MANAGEMENT APPROACH IN SPECIFIC STORAGE FACILITIES OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	76
Hovorushko T.A., Duda V.P. JUSTIFICATION OF THE RESTRUCTURING DAIRY INDUSTRY.....	80
Hryniv N.T, Kokoshko T.V., Hlyoza B.U. INCREASING THE COMPANY'S COMPETITIVENESS BY USING INTERNAL MARKETING TOOLS.....	84
Sokur M.I., Gritsenko D.S., Sokolenko A.V. FOREIGN EXPERIENCE OF PERSONNEL MOTIVATION TO INCREASE THE EFFICIENCY OF THE STAFF OF THE ENTERPRISE	87

Grosul V.A., Afanasyeva M.V. METHODICAL INSTRUMENTS OF DEVELOPMENT OF STRATEGY OF COMPETITIVE POTENTIAL OF THE TRADE ENTERPRISE.....	92
Dem'yanenko T.I. IMPROVEMENT ADAPTIVE MANAGEMENT ON INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	96
Papizh Yu.S. EFFICIENCY EVALUATION ACTIVITIES OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	100
Feshchur R.V., Yavorska N.R. TWO-DIMENSIONAL MODEL OF EVALUATION OF SOCIALLY RESPONSIBLE ACTIVITY OF ENTERPRISE.....	104
Tsiolkovska S.I. THE FOREIGN EXPERIENCE REGULATION OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ENTERPRISES AGRIBUSINESS.....	108
Buryak P.Y., Chalapko (Kalnik) L.D. FINANCIAL PLANNING IN ENSURING FINANCIAL SECURITY ON ENTERPRISES.....	112
Cherneckaya O.V. MONITORING OF FINANCIAL RESULTS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	115
Chekhovska M.N. THREATS ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES OF RAILWAY TRANSPORT ARE IN PRODUCTION SPHERE.....	119

SECTION 5 DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

Bacho R.Y. THEORY OF POTENTIALS IN MODERN MANAGEMENT TOURISM AND RECREATION BRANCH OF REGION	123
Bondarenko V.M. SYSTEMATIC APPROACH TO THE DEVELOPMENT OF EFFECTIVE MANAGEMENT OF THE STRATEGIC COMPETITIVENESS OF THE REGION.....	127
Bratash M.A. FORMATION INTEGRATED APPROACH TO HOUSING FUND MANAGEMENT REPRODUCTION IN UKRAINE.....	131
Burlutskaja S.V. THE INDIRECT ECONOMIC RENT ASSESSMENT: REGIONAL ASPECT.....	135
Vasilkonova E.O. PROBLEMATIC ISSUES AND PROMISING OPPORTUNITIES OF FORMING THE IMAGE OF THE CHERKASSY REGION.....	139
Holod A.P. SOCIAL SAFETY AND SECURITY OF TOURISM IN A REGION: ESSENCE AND METHODS OF ASSESSMENT.....	144
Siduniak O.V. PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE SOCIAL SPHERE AS A NECESSARY COMPONENT OF THE SOCIALIZATION OF THE ECONOMY IN MODERN CONDITIONS.....	148
Sochka K.A. MAJOR TRENDS IN SMALL BUSINESS DEVELOPMENT OF TOURISM AND RECREATION INDUSTRY IN CONDITIONS OF OVERCOMING CONSEQUENTS OF THE FINANCIAL CRISIS.....	152
Tarasenko A.V. WHOLESALE MARKET FOR AGRICULTURAL PRODUCTS AS ELEMENT INFRASTRUCTURE MAINTENANCE AIC.....	157
Scherban M.D. FACTORS IMPEDING THE DEVELOPMENT OF CREDIT COOPERATION IN UKRAINE AT NATIONAL AND REGIONAL LEVELS.....	161

SECTION 6 ECONOMY OF NATURAL RESOURCES MANAGEMENT AND ENVIRONMENT PROTECTION

Andryeyeva N.N. METHODOLOGICAL ASSESSMENT TOOL ECONOMIC AND ENVIRONMENTAL QUALITY TRANSPORT AND TRANSHIPMENT OPERATIONS OF PORT AND INDUSTRIAL ZONES.....	165
--	-----

SECTION 7**DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY,
SOCIAL ECONOMY AND POLITICS****Bondarevska K.V., Abrosimova V.P.**PROBLEMS AND PROSPECTS OF IMPROVING THE QUALITY
OF LABOUR POTENTIAL OF UKRAINE: REGIONAL MEASUREMENT.....171**Khmelenko I.V.**THE INCOME REGULATION OF THE POPULATION OF UKRAINE
IN THE PERIOD OF ENTRY IN EU.....175**Chizhova N.E.**CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF FORMATION OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS
OF HIGHER EDUCATION AS A COMPONENT OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT.....179**SECTION 8****MONEY, FINANCES AND CREDIT****Arefyeva O.V., Kuzenko O.L.**COMPONENTS OF FINANCIAL SECURITY, DEPENDING
ON THE LEVEL OF THE SUBJECTS OF FINANCIAL RELATIONS..... 184**Gaidukovich D.S.**

MANAGEMENT METHODS BY RISK AT BETWEEN BANK CREDITS.....187

Siurkalo B.I.

NEW METHODOLOGY OF FINANCIAL MANAGEMENT.....191

SECTION 9**ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT****Benko I.D.**FEATURES OF ACCOUNTING AND CONTROL
OF FINANCIAL AND BUSINESS CONDOMINIUMS .....195**Brukhanskyi R.F.**ANALYTICAL SUPPORT OF STRATEGIC MANAGEMENT
OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: GENERAL MODEL .....199**Ganusych V.A.**ACCOUNTANCY OF THE VALUE ADDED TAX IN THE LIGHT OF INTRODUCTION
OF ELECTRONIC ADMINISTRATION.....204**Tredit V.E.**ORGANIZATION OF ACCOUNTING VALUE-ADDED TAX
FROM AGRICULTURAL ENTERPRISES THE SPECIAL TAX TREATMENT.....208**Horunzhak N.M.**MODEL OF SYSTEM OF INTERNAL CONTROL
OF EXPENDITURE BUDGET INSTITUTIONS FOR PROVIDING SERVICES.....213**SECTION 10****STATISTICS****Beridze T.M.**FORMATION MONITOR ECONOMIC CONDITION OF THE ENTERPRISE
AS A COMPONENT OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM.....218**SECTION 11****MATHEMATICAL METHODS, MODELS
AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY****Halchynsky L.Y., Lugovets V.V.**SCENARIO MODELING OF SOFTWARE LEGALIZATION
IN PUBLIC SECTOR OF UKRAINE.....222

УДК 658:631

Бруханський Р.Ф.*кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку і правового забезпечення
агропромислового виробництва
Тернопільського національного економічного університету*

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЗАГАЛЬНА МОДЕЛЬ

У статті обґрунтовано вимоги до побудови стратегічної аналітичної системи підприємства. Виділено чотири можливі квадранти облікового інформаційного середовища системи стратегічного менеджменту. Запропоновано загальну модель побудови стратегічної аналітичної системи підприємства, що використовує в якості інформаційної основи стратегічний облік.

Ключові слова: стратегічна аналітична система, аналітичне забезпечення, стратегічний менеджмент, стратегічний облік, інформаційне середовище.

Бруханский Р.Ф. АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СТРАТЕГИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ: ОБЩАЯ МОДЕЛЬ

В статье обоснованы требования к построению стратегической аналитической системы предприятия. Выделены четыре возможных квадранта учетной информационной среды системы стратегического менеджмента. Предложена общая модель построения стратегической аналитической системы предприятия, использующая в качестве информационной основы стратегический учет.

Ключевые слова: стратегическая аналитическая система, аналитическое обеспечение, стратегический менеджмент, стратегический учет, информационная среда.

Brukhanskyi R.F. ANALYTICAL SUPPORT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: GENERAL MODEL

The requirements for building a strategic analytical system of enterprise were substantiated in the article. Four possible quadrants of accounting information environment of strategic management system were selected. General model of building a strategic analytical system of enterprise, which uses strategic accounting system as an information basis, was proposed.

Keywords: strategic analytical system, analytical support, strategic management, strategic accounting, information environment.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку наукових досліджень у сфері аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту характеризується значним плюралізмом підходів вчених та дослідників, що може бути пояснене наступними причинами: 1) недостатнім рівнем впровадження систем обліково-аналітичної підтримки стратегічного менеджменту на підприємствах; 2) достатньою новизною концепції стратегічного менеджменту та існуванням значної кількості варіантів її побудови на підприємствах; 3) відсутністю загальних правил побудови системи аналітичної підтримки стратегічних управлінських рішень; 4) розумінням системи аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту в якості складової системи стратегічного управлінського обліку; 5) відсутністю загальної концепції побудови системи стратегічного фінансового та управлінського обліку на підприємстві, які виступатимуть в якості одного з основних інформаційних джерел при прийнятті стратегічних управлінських рішень; 6) відсутність теоретичного обґрунтування системних взаємозв'язків між обліковою (фінансовою та управлінською) та аналітичною підсистемами системи стратегічного менеджменту; 7) теоретико-методологічною нерозмежованістю інструментарію стратегічного аналізу, економічного аналізу, інвестиційного аналізу, систем планування та бюджетування, які використовуються в якості інструментів, що забезпечують аналітичну підтримку системи стратегічного менеджменту.

Існування такої ситуації зумовлює необхідність розробки загальної моделі аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту сільськогосподарських підприємств із застосуванням системного підходу, зокрема, побудову стратегічної аналітичної системи, що сприятиме підвищенню ефективності функціонування системи стратегічного менеджменту шляхом забезпечення: встановлення взаємозв'язків між по-

ставленими стратегічними цілями та системою аналітичних показників; встановлення взаємозв'язків між мотивацією працівників та обраною стратегією; оцінки якості обраної стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість пропозицій дослідників стосовно формування критеріїв та вимог до побудови стратегічної аналітичної системи, не є комплексними, а стосуються лише окремих аспектів функціонування даної системи. При цьому І.М. Богатая, Л.О. Іващенко, Д.Л. Савенков і Н.В. Козлюк однією із проблем побудови обліково-аналітичної системи підприємства визнають необхідність формування інформації за різними рівнями деталізації. Ряд науковців (М.Б. Чиркова, С.І. Хорошков, І.В. Фецькович) обґрунтовують неможливість надання обліково-аналітичною системою підприємства інформації стратегічного змісту.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування і розробка загальної моделі побудови стратегічної аналітичної системи підприємства, що використовує в якості інформаційної основи систему стратегічного обліку

Виклад основного матеріалу дослідження. З метою формування стратегії розвитку сільськогосподарського підприємства, сфокусованої на забезпечення ефективного розподілу та використання наявних ресурсів і завоювання стійкого становища на конкурентному ринку, доцільним є перехід від реакційної форми управління (прийняття рішень як реакції на проблеми) до управління на основі аналітичних розрахунків і прогнозів. Це зумовлює необхідність розробки і практичного використання системи аналітичних показників про внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства, комплексна побудова яких можлива лише за умови впровадження в діяльність сільськогосподарських підприємств стратегічної аналітичної системи.

Вітчизняні та зарубіжні вчені підкреслюють важливу роль побудови взаємоузгодженої системи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту, оскільки лише в такому випадку можна досягти загального позитивного ефекту управління стратегічними ініціативами. Тому, враховуючи обґрунтований підхід до виділення підсистем стратегічного фінансового та стратегічного управлінського обліку, запропоновано наступну модель побудови стратегічної аналітичної системи сільськогосподарських підприємств (рис. 1).

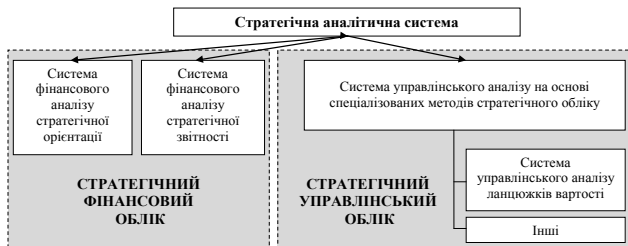

Рис. 1. Складові стратегічної аналітичної системи у взаємозв'язку із підсистемами стратегічного обліку

Визначальною особливістю стратегічної аналітичної системи, як елемента корпоративної стратегічної обліково-аналітичної системи, є використання в якості інформаційної бази системи стратегічного обліку. Запропонована система (рис. 1) передбачає одержання інформації про стан внутрішнього і зовнішнього середовища організації, сформовану з двох основних облікових джерел (стратегічного фінансового та стратегічного управлінського обліку).

На сьогодні можна виділити два основні напрями розвитку фінансового аналізу з метою підвищення ефективності стратегічного управління:

1. Розвиток традиційного фінансового аналізу в напрямі забезпечення його стратегічної орієнтації, що передбачає розробку системи стратегічних показників підприємства або конкретної стратегічної бізнес-одиниці із врахуванням: а) ролі підприємства в галузі або ролі стратегічної бізнес-одиниці в структурі бізнес-процесів підприємства; б) стадії життєвого циклу підприємства або конкретної стратегічної бізнес-одиниці; в) обраного виду стратегії для досягнення поставлених цілей.

2. Побудова системи фінансового аналізу стратегічної фінансової звітності, що базується на основі використання похідної стратегічної фінансової звітності, зокрема, похідного гіпотетичного стратегічного балансу. Для одержання якого необхідним є змістовне та часове розширення предмету традиційного фінансового обліку і використання нових облікових інжинірингових інструментів (системи бухгалтерських агрегатів, структурованого плану рахунків, похідних балансів (скорегованого, гіпотетичного)), а також включення до складу облікових процедур коригуючих, інжинірингових, стратегічних та гіпотетичних облікових записів.

Вагому роль в розвитку стратегічної аналітичної системи підприємства також займає удосконалення системи управлінського аналізу на основі застосування спеціалізованих методів стратегічного обліку, які дозволяють одержувати інформацію, необхідну для прийняття стратегічних управлінських рішень. Найбільш перспективним напрямом наукових досліджень у даній сфері, на нашу думку, є розробка проблематики управлінського аналізу ланцюжків вартості, що викликано значним поширенням його використання в практичній діяльності зарубіжних аграрних корпорацій.

У таблиці 1 виділено чотири можливі квадранти облікового інформаційного середовища системи стратегічного менеджменту, що є предметом вивчення системи його аналітичного забезпечення.

Таблиця 1
Складові облікового інформаційного середовища системи стратегічного менеджменту

Предмет вивчення системи аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту	Облікові інформаційні джерела	
	Стратегічний фінансовий облік	Стратегічний управлінський облік
Внутрішнє середовище підприємства	Інформація в розрізі стратегічних бізнес-одиниць, стратегічних видів діяльності, за підрозділами підприємства, видами продукції, замовленнями, елементами витрат	Інформація про внутрішні фактори, що впливають на реалізацію стратегії підприємства (особливості бізнес-процесів підприємства, внутрішні фактори створення конкурентних переваг)
Зовнішнє середовище підприємства	Інформація в розрізі стратегічних бізнес-зон, інформація про чисті активи та чисті пасиви підприємства з похідного гіпотетичного стратегічного балансу	Інформація про зовнішні фактори, що впливають на реалізацію стратегії підприємства (економічні, політичні, екологічні, технологічні) та стратегічну позицію на ринку, диференціацію його продуктів, існуючі ланцюжки вартості

Інтегруючи інформацію про внутрішнє середовище з традиційної облікової системи з інформацією стратегічного фінансового та управлінського обліку про зовнішнє і внутрішнє середовище, відбувається формування обліково-аналітичного інтегрованого інформаційного середовища для прийняття стратегічних управлінських рішень. На основі проведення аналізу облікової інформації стратегічного характеру з'являється можливість моделювати існуючі взаємозв'язки і прогнозувати результати певних комбінацій впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства або стратегічної бізнес-одиниці з меншими витратами, що позитивно впливає на процес організації стратегічного менеджменту.

Вимоги, що висувуються до побудови стратегічної аналітичної системи підприємства. До побудови аналітичної системи підприємства висувається значна кількість вимог. Одна із основних вимог, що навіть реалізована в концептуальній основі фінансової звітності SFAC 8 (2010 р.), що є базовим документом для конвергенції облікових стандартів GAAP US та IAS/IFRS [17, с. 24], передбачає, що одержані в результаті використання інформації вигоди повинні бути більшими від понесених на її одержання витрат. Відповідно, інформація, що генерується стратегічною аналітичною системою, повинна забезпечувати одержання вигод у результаті прийняття стратегічних рішень. У випадку невиконання даної вимоги, можна говорити про недоцільність розробки і впровадження стратегічної аналітичної системи підприємства.

Ще одним критерієм, що на сьогодні висувається до більшості інформаційних систем, є адресність та релевантність інформації, яка надається кінцевим користувачам. Для забезпечення ефективності функціонування аналітичної системи мають бути чітко сформульовані змістовні та технологічні вимоги до представлення і обробки стратегічної інформації, що в

кінцевому випадку мають бути покладені в основу її розробки. Адресність інформації передбачає орієнтацію при її формуванні на суб'єкта обробки цієї інформації («приймача»), а релевантність – на змістовну адекватність сприйняття даної інформації її одержувачем. Адресність та релевантність стратегічної інформації забезпечують формування показників, що повністю задовольнятимуть специфічні інформаційні запити зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Також існує значна кількість пропозицій дослідників стосовно формування критеріїв та вимог, на основі яких має будуватися стратегічна аналітична система. Більшість з них не є комплексними, а стосуються окремих аспектів функціонування даної системи. Зокрема, на думку І.В. Алексеевої основною метою побудови дієвої аналітичної стратегічної системи є ретельний відбір показників, які характеризували б ефективність роботи менеджменту на всіх рівнях і були б узгоджені з загальною стратегією бізнесу, вираження стратегічних завдань і стратегічних планів дій в конкретних показниках [1, с. 28]. Таким чином, при розробці стратегічної аналітичної системи повинні обов'язково враховуватись місія, стратегічні цілі, потреби стратегічних менеджерів в обліково-аналітичній інформації та інші елементи системи стратегічного менеджменту.

Як відмічає проф. І.М. Богатая та Л.О. Івашиненко, однією із проблем побудови обліково-аналітичної системи підприємства є необхідність формування інформації за різними рівнями деталізації та зрізами представлення, що дозволить проводити стратегічний аналіз в розрізі різних сегментів [3, с. 15]. Відповідно, важливе значення має можливість ведення стратегічного обліку та здійснення аналізу в розрізі стратегічних бізнес-одиниць, як найменшого рівня генерування вартості підприємства.

У свою чергу, виділення стратегічних бізнес-одиниць уможливило проведення аналізу в розрізі їх стратегічних бізнес-зон, як частин зовнішнього середовища конкретної одиниці. Про це також наголошує Д.Л. Савенков, відмічаючи, що необхідно розробити показники, які будуть відображати зміни позиції підприємства по відношенню до її конкурентів, наприклад, за допомогою порівняльного аналізу на основі зовнішніх факторів. Одним із таких показників є відносна частка ринку [9, с. 35]. Тому ще однією вимогою, що висувається до побудови обліково-аналітичного комплексу в управлінні підприємством є надання інформації про зовнішнє середовище. На думку Н.В. Козлюк на основі проведення такого аналізу відбувається визначення і формування стратегічних рішень, які мають орієнтир на адаптацію стратегії до умов зміни зовнішнього макросередовища і підтримка її потенціалу для реалізації обраної стратегії [7, с. 33]. Аналіз інформації про зовнішнє середовище створює передумови для ефективного прогнозування стратегії, окреслення ризикового середовища, від якого залежить реалізація стратегічних ініціатив, та забезпечує своєчасне реагування на зміни середовища.

Виходячи із специфічних особливостей галузі, в якій функціонує підприємство, та від специфіки його діяльності залежить остаточний набір показників, які необхідні для забезпечення ефективного управління стратегією підприємства. Зокрема, набір факторів, які стосуються процесів генерування та руйнування вартості залежатиме від специфіки діяльності підприємства та його зовнішнього середовища. Саме тому російські дослідники М.Б. Чиркова, С.І. Хорошков та І.В. Фецович зазначають про не-

можливість надання обліково-аналітичною системою підприємства інформації стратегічного характеру, зокрема: складових амортизаційних відрахувань у грошових потоках; складових амортизаційних потоків; розміру і поточної вартості накопичених амортизаційних відрахувань; ефективності використання накопичених амортизаційних сум [16, с. 30]. Тому однією із вимог, якій повинна відповідати стратегічна аналітична система, є здатність надавати деталізовану інформацію про ключові фактори вартості підприємства у вигляді набору відповідних показників.

Проведений аналіз вимог, що висуваються до побудови стратегічної аналітичної системи підприємства, дозволив встановити, що більшість з них напряму пов'язані із вимогами, що висуваються до побудови стратегічної системи обліку, що пояснюється функціональною залежністю стратегічної аналітичної системи від облікової. У той же час, окремі вимоги стосуються безпосередньо проведення аналітичних процедур та представлення показників кінцевим користувачам.

У цілому до основних вимог, яких слід дотримуватись при побудові стратегічної аналітичної системи підприємства можна віднести: 1) економічна доцільність; 2) адресність і релевантність; 3) відповідність стратегічним цілям підприємства; 4) можливість проведення аналізу в розрізі стратегічних сегментів (стратегічних бізнес-одиниць); 5) можливість проведення аналізу впливу факторів зовнішнього середовища; 6) можливість надання деталізованої стратегічної інформації про ключові фактори вартості підприємства.

Організаційні аспекти побудови стратегічної аналітичної системи: користувачі та суб'єкти генерування стратегічної інформації. Одним із основних недоліків, якого на нашу думку припускаються дослідники, що займаються питаннями розробки обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту, є наділення системи стратегічного обліку аналітичними функціями та приписування одержуваному в результаті його функціонування інформаційному продукту (стратегічній звітності) здатності повного забезпечення всіх інформаційних потреб для прийняття стратегічних управлінських рішень. У переважній більшості випадків для забезпечення зростаючих потреб користувачів стратегічної інформації стратегічна звітність має пройти аналітичну обробку, на основі якої повинен бути сформований набір релевантних показників, необхідних для оцінки результатів минулих подій та операцій, теперішнього стану і свого стратегічного потенціалу, а також для здійснення стратегічних виборів.

Подібною позицією також дотримується А.О. Фатенок-Ткачук, на думку якої сам стратегічний облік лише відображає факти і тому робити відповідні висновки з поданої інформації без аналізу – дуже складний і трудомісткий процес, крім того, для підприємства це може мати негативні наслідки. Стратегічний облік дає необхідні дані для здійснення стратегічного аналізу, створює умови для застосування стратегічного контролю [13, с. 244]. Таким чином, одержана на виході стратегічна облікова інформація виступає певним орієнтиром для моніторингу та коригування існуючої стратегії, однак з іншого боку, є достатньо «сирими» та необробленими стратегічними даними, які повинні бути більш детально проаналізовані.

Готовність облікової стратегічної інформації для прийняття стратегічних управлінських рішень визначають її користувачі, які в умовах глобалізації економіки, що характеризується посиленням конку-

рентної боротьби, висувають нові завдання до системи обліково-аналітичного забезпечення стратегічного менеджменту (розширення предмету бухгалтерського обліку, введення нових об'єктів обліку, уточнення його основних принципів, підвищення гнучкості та релевантності облікової системи).

На сьогодні серед дослідників відсутня загальна і єдина позиція стосовно того, хто є основним користувачем інформації стратегічного обліку у вигляді стратегічної звітності, а також стратегічних аналітичних показників (табл. 2).

Таблиця 2

Підходи дослідників до виділення користувачів та мети використання стратегічної звітності та стратегічних аналітичних показників

Автор	Користувачі стратегічної звітності та стратегічних аналітичних показників	Мета використання стратегічної звітності та стратегічних аналітичних показників
Ш.І. Алібеков, А.Х. Ібрагімова [2, с. 124]	Вище керівництво підприємства	Врахування ризику діяльності підприємства на перспективу
І.М. Богатая [4, с. 98]	Корпоративні контролери, менеджери з управління вартістю	Оцінка вартості підприємства, контроль збереження власності, реорганізація підприємства
О.М. Євстафьева [6, с. 1]	Керівники і менеджери	Управління вартістю капіталу на основі використання стратегічного обліку в режимі реального часу
Т.Б. Кувалдіна [8, с. 114]	Менеджери, інші користувачі з прямим і непрямым фінансовим інтересом про результати діяльності підприємства	Інформаційно-аналітичне забезпечення для прийняття стратегічних управлінських та інших рішень
Д.Л. Савенков [9, с. 33]	Контролери, стратегічні менеджери	Здійснення фінансових прогнозів
Т.М. Сторожук [10, с. 11-12]	Менеджери різних рівнів управління	Зняття невизначеності
А.О. Фатенко-Ткачук [13, с. 243]	Керівництво підприємства на вищому і нижчих рівнях управління	Для прийняття стратегічних рішень та їх моніторингу, для реалізації стратегії
О. Харламова [14, с. 15]	Інвестори, менеджмент	Підвищення ефективності діяльності та фінансової стабільності в майбутньому періоді, аналіз альтернативних рішень
Н.Н. Хахоннова [15]	Фінансові менеджери, фінансиста	Підвищення керованості та адаптованості фірми до мінливих умов на товарних і фінансових ринках, на забезпечення швидкого отримання інформації з метою коригування стратегії і тактики фірми

Виходячи з проведеного аналізу існуючих підходів (табл. 2), можна констатувати, що стратегічна облікова інформація та стратегічні аналітичні показники можуть використовуватись як внутрішніми користувачами (власниками, менеджерами різних рівнів) в процесі побудови, реалізації та коригування обраної стратегії, а також і зовнішніми користувачами (інвесторами, позичальниками, профспілками тощо), для прийняття інвестиційних або позикових рішень.

Іншим важливим питанням, яке стосується організаційних аспектів побудови системи обліково-аналітичної підтримки на сільгосппідприємствах є визначення суб'єктів ведення стратегічного обліку та здійснення економічного аналізу, орієнтованого на забезпечення стратегічного менеджменту.

На нашу думку, можливі наступні варіанти організації стратегічного обліку на підприємствах: 1) наділення функціями стратегічного обліку бухгалтерів підприємств; 2) створення нової бухгалтерської посади для ведення стратегічного обліку; 3) залучення фахівців зі сторони для ведення стратегічного обліку (аудиторів, представників консалтингових фірм, фінансових аналітиків тощо).

Кожен із виділених варіантів має свої переваги і недоліки практичного впровадження в умовах застосування сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій та різний ступінь економічної доцільності й інформаційної безпеки.

Враховуючи доцільність поєднання функцій ведення стратегічного обліку та аналітичної обробки одержаної стратегічної інформації, вважаємо необхідним створення на підприємствах окремої посади стратегічного бухгалтера-аналітика. Він займатиметься не лише відображенням ретроспективних, прогнозних та стратегічних фактів господарського життя в рамках ведення стратегічного фінансового обліку, веденням стратегічного управлінського обліку за обраним методом, а й забезпечуватиме координацію аналітичної обробки всієї одержаної стратегічної облікової інформації, підбір аналітичних показників і розробка проектів для прийняття стратегічних управлінських рішень. Зокрема, одночасно забезпечуватиме виконання функцій складання стратегічної звітності та її безпосередньої обробки шляхом аналізу стратегічних показників (наприклад, показника чистих пасивів), виявлення відхилень між ними, встановлення причин відхилень, формування сценаріїв стратегічного розвитку тощо.

Також однією із задач стратегічного бухгалтера-аналітика є консолідація стратегічної облікової інформації та її поширення між менеджерами підприємства, які мають відповідний доступ, з метою забезпечення взаємозв'язків між стратегією підприємства та оперативними задачами та ініціативами. У випадку коригування стратегії стратегічний бухгалтер-аналітик забезпечує інформування окремих працівників та підрозділів підприємства щодо впливу зміни стратегії на виконання операційних планів, проводячи відповідні розрахунки. Для виявлення потреби в необхідності зміни обраної стратегії має бути розроблений набір показників, що заздалегідь сигналізуватимуть про необхідність проведення таких змін в майбутньому. Актуальність розв'язання даної проблематики підтверджує І.Г. Ушанов [12, с. 169], наголошуючи на необхідності розробки прикладного аналітичного інструментарію, що дозволяє здійснювати кількісний вимір, оцінку та інтерпретацію ступеня досягнення заданих стратегічних орієнтирів, а також обґрунтувати зміни у своїй стратегії.

Для ведення стратегічного обліку, що забезпечуватиме надання інформації, адаптованої до потреб конкретної групи користувачів, на думку П. Друкера, необхідний фахівець який міг би запропонувати конкретні шляхи використання одержаної інформації, задавав би конкретні питання відносно бізнесу даного користувача і його практичних методів, надаючи консультації в інтерактивному режимі [5, с. 140]. Таким чином, П. Друкер теж дотримується думки про доцільність поєднання функціональ-

них обов'язків суб'єктів ведення стратегічного обліку і суб'єктів обробки та інтерпретації стратегічної облікової інформації, яка у вигляді відповідних аналітичних показників надаватиметься користувачам для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Необхідність впровадження посади стратегічного бухгалтера-аналітика також пояснюється тим, що в останні десятиліття роль бухгалтера в компанії значно змінюється, особливо це стосується середніх і великих компаній. Бухгалтер все більшою мірою втягується у процес розробки стратегії бізнесу і впровадження інформаційних систем [11, с. 302], що зумовлює необхідність концентрації його уваги на процесі обліково-аналітичної підтримки стратегічного менеджменту.

Висновки з проведеного дослідження. Виходячи із вищенаведених пропозицій загальна модель побудови стратегічної аналітичної системи підприємства, що використовує в якості інформаційної основи систему стратегічного обліку, матиме наступний вигляд (рис. 2).

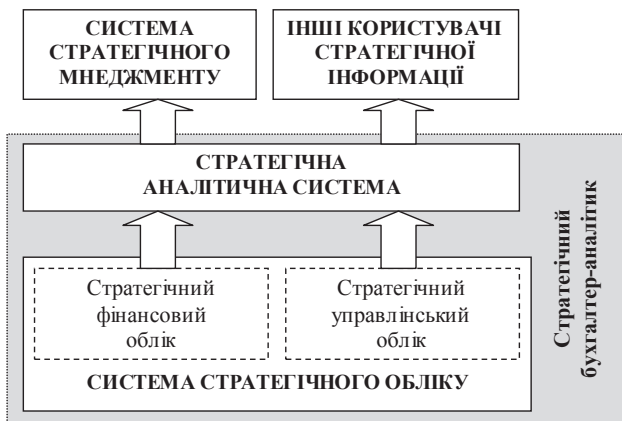

Рис. 2. Організаційна модель побудови стратегічної аналітичної системи підприємства

Застосування запропонованої моделі побудови стратегічної аналітичної системи підприємства (рис. 2) передбачає значну економію витрат шляхом формування механізму оптимальної взаємодії стратегічного фінансового та стратегічного управлінського обліку.

Використання запропонованої моделі найбільш доцільним є для великих агропромислових підприємств – аграрних корпорацій та холдингів, оскільки побудова стратегічної аналітичної системи передбачає необхідність впровадження системи стратегічного обліку, що потребує значних фінансових витрат та необхідність використання можливостей ERP та BPM-систем, які дозволяють впроваджувати сучасні облікові інжинірингові інструменти та орієнтовані на обліково-аналітичну підтримку стратегічного менеджменту. Наприклад, в програмній платформі “Oracle Enterprise Performance Management” реалізовані можливості обліково-фінансового моделювання, що є одним із інструментів стратегічного управління компанією, який дозволяє формувати різні види і формати звітності та значну кількість стратегічних аналітичних показників. Зокрема, аналітичний

додаток “Oracle Business Intelligence Applications” містить 300 аналітичних панелей керівника, 500 управлінських звітів, 300 вимірів (аналітичних класифікаторів), 5200 ключових показників діяльності, що відкриває широкі можливості для побудови стратегічної аналітичної системи підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Алексеева И.В. Стратегический учет и планирование – основа эффективного функционирования предприятия / И.В. Алексеева // Учет и статистика. – 2008. – № 1 (11). – С. 24-33.
2. Алибеков Ш.И. Стратегический учет в системе управления нефтегазодобывающим предприятием / Ш.И. Алибеков, А.Х. Ибрагимова // Бухгалтерский учет. – 2012. – № 7. – С. 124-125.
3. Богатая И.Н. Стратегический учет как перспективное направление развития бухгалтерского учета / И.Н. Богатая, Л.О. Ивашиненко // Учет и статистика. – 2008. – № 2 (12). – С. 13-19.
4. Богатая И.Н. Стратегический учет собственности / И.Н. Богатая. – Ростов н/Д.: «Феникс», 2001. – 320 с.
5. Друкер П.Ф. Энциклопедия менеджмента : Пер. с англ. / Питер Друкер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 432 с.
6. Евстафьева Е.М. Методика формирования стратегического балансового отчета, ориентированного на показатели стоимости капитала / Е.М. Евстафьева // Аудит и финансовый анализ. – 2011. – № 3. – С. 1-7.
7. Козлюк Н.В. Теория и методология формирования управленческих и налоговых элементов учетно-аналитического комплекса сельскохозяйственных предприятий / Козлюк Наталья Васильевна. Дис... на соиск. уч. степ. д.э.н. по спец. 08.00.12 – «Бухгалтерский учет, статистика». – Орел, 2013. – 328 с.
8. Кувалдина Т.Б. Сущность, содержание и задачи стратегического учета / Т.Б. Кувалдина // Вестник Челябинского государственного университета. – 2007. – № 10 (88). – С. 110-115.
9. Савенков Д.Л. Система управленческого учета в стратегическом управлении / Д.Л. Савенков // Управленческий учет. – 2008. – № 6. – С. 29-35.
10. Сторожук Т.М. Стратегічний облік в обліковій системі підприємств / Т.М. Сторожук // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Чернігів, 25-26 жовтня 2013 р.): тези доповідей. – Чернігів: ЧДТУ, 2013. – С. 11-13.
11. Суворова С.П. Формирование стратегического управленческого учета на промышленных предприятиях : теория и методология / С.П. Суворова. Дис ... на соиск. уч. степ. д.э.н. по спец. 08.00.12 – «Бухгалтерский учет, статистика». – Орел, 2007. – 319 с.
12. Ушанов И.Г. Стратегический управленческий учет как информационная основа долгосрочных конкурентных преимуществ предприятия на рынке / И.Г. Ушанов // Вектор науки ТГУ. Экономика. – 2012. – № 2 (20). – С. 169-175.
13. Фатенок-Ткачук А.О. Стратегічний облік у системі управління підприємством / А.О. Фатенок-Ткачук, К.П. Замойська // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2012. – № 721. – С. 241-245.
14. Харламова Е. Векторы развития бухгалтерского учета / Е. Харламова // ВСЕ про МСФО. – 2014. – Выпуск 1. – С. 14-15.
15. Хахонова Н.Н. Стратегический учет денежных потоков, как элемент стратегического менеджмента / Н.Н. Хахонова // электронный ресурс. – Режим доступа: region.cs-alternativa.ru/text/1009
16. Чиркова М.Б. Стратегический учет амортизации основных средств в сельскохозяйственных организациях: Монография / М.Б. Чиркова, С.И. Хорошков, И.В. Фецович. – Мичуринск – наукоград РФ: Изд-во : Мичуринского госагроуниверситета, 2009. – 121 с.
17. Statement of Financial Accounting Concepts No. 8 Conceptual Framework for Financial Reporting (a replacement of FASB Concepts Statements No. 1 and No. 2). – FASB of the FAF, 2010. – 32 p.